

Bilaga 1

Hälsa och utveckling

Kostrelaterad hälsa hos personer med IF

LSS-rådet 13 november 2024

Pia Ek

Päivi Adolfsson

Öie Umb Carlsson

UPPSALA
UNIVERSITET

Sämst hälsa

- Trots högst prioriterade sedan 1996
- Högst samsjuklighet både medfödd och förvärvad
- Förvärvad – metabola syndromet

Metabola syndromet

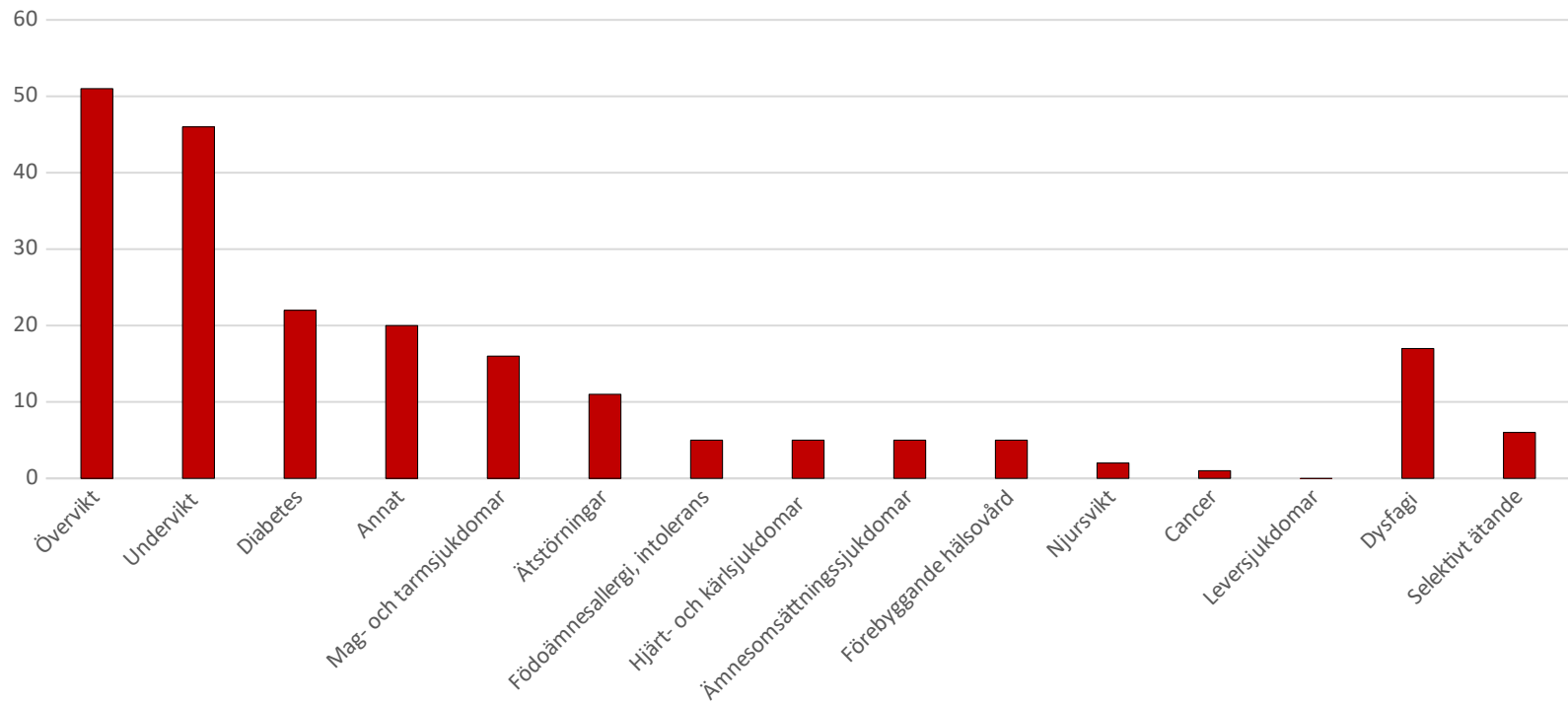
- Kostrelaterad → obesitas, hjärt/lung sjukdomar, diabetes 2
- Även starkt relaterad till fysisk aktivitet

Artikel 1. Vad säger dietister med ansvar för vuxna med IF?

- Det är nödvändigt att ge vuxna med intellektuell funktionsnedsättning (IF) och deras stödjande personal individuellt anpassad näringsinformation.
- Vuxna med IF bör vara aktivt involverade i livsstilsförändringar som påverkar deras vardag.
- Dietisten måste ingå i det tvärprofessionella teamet kring den vuxna med IF.
- Om en ny praxis, inklusive hälsofrämjande tjänster och stöd, ska implementeras, måste den vara förenlig med personalens och den vuxna med IFs befintliga värderingar. Dessutom måste den vara genomförbar i individens vardagsliv.
- Dietisterna efterlyser ett anpassat formulär

Artikel 2. Vad säger personal och närstående?

Behovet av att förbättra den näringsrelaterade hälsan hos vuxna med IF är välkänt.

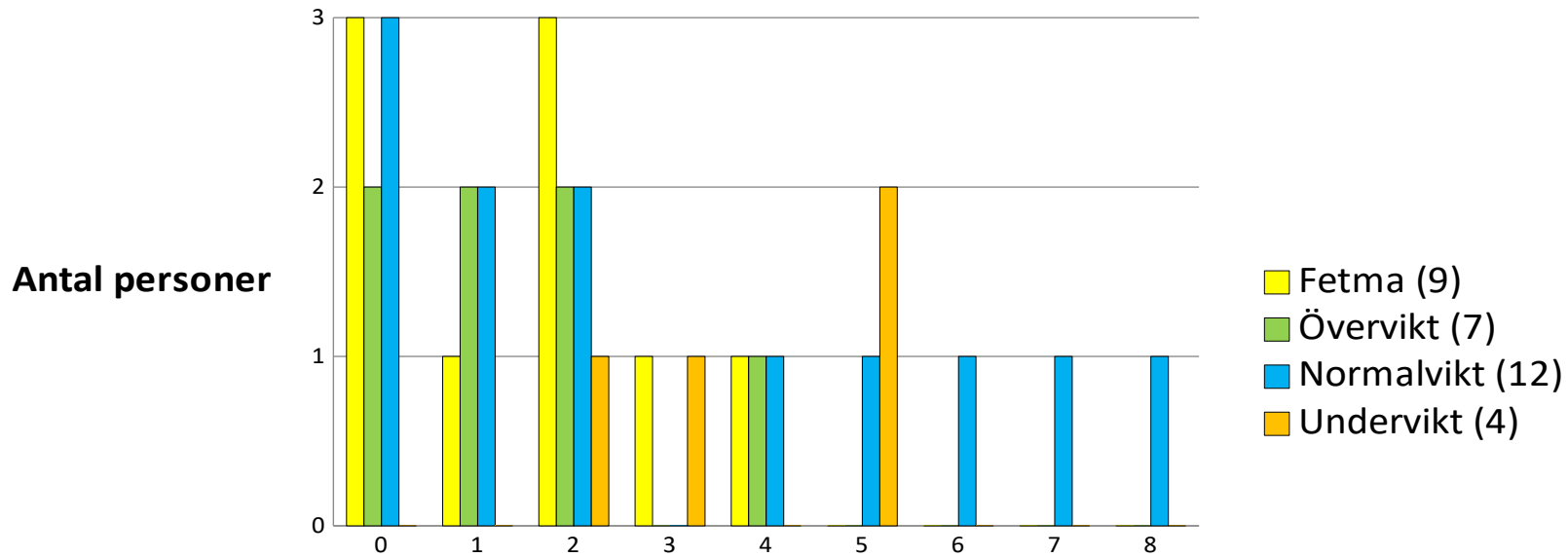
Studien belyser personalens arbetsmetoder och komplexiteten i att ge målinriktat stöd kring måltider för personer med IF.

Personal behöver särskilda färdigheter för att kunna ge individuellt anpassat stöd.

Resultaten framhäver behovet av effektivt samarbete som grundar sig på kunskap från dietister, boendepersonal och anhöriga.

Dock måste grundläggande förändringar i arbetsmetoder struktureras på tjänsternas organisatoriska nivå.

Artikel 3. Dietisters erfarenhet rörande barn med IF och autism samt om övergång till vuxen

Problem nåbarhet och tillgång till dietister.

Klienten följer inte dietistens råd.

Dietisten försöker lösa problemen individuellt.

Det behövs bättre samarbete med övrig profession för ökad kunskap om IF och autism.

Övergång till vuxen beskrivs som bra när personen får behålla sin dietist till katastrofal när det saknas kunniga mottagare på vårdcentralssidan

Orsaker kostrelaterad hälsa sammanfattning

- Kommer för sent till vården
- Passerar inte gate-keeper på vårdsidan
- Kosten anpassas inte/råden når inte ut i verksamheten
- Dietister saknar utbildning om IF och autism
- Omsorgspersonalen har bristande utbildning i näringslära och matlagning
- Inget stöd av dietist på kommunsidan, bristande stöd från habiliteringen (tar bara hand om underviktiga)

Dietister, närstående och personal efterfrågar ett verktyg/instrument/formulär för målgruppen

Validering Skattningsformulär

50 individer i Sala, Uppsala och Västerås har mellan september till idag startat en mätning som totalt tar ett år för var och en att genomföra. Tre boenden (Frösunda) med hälsoprofil är med.

Vi testar användbarheten.

Olika livsstilsfaktorer med fokus på kosten följs upp var 3e månad.

Referenser

Adolfsson, P. (2010).

Food Related Activities and Food Intake in Everyday Life among People with Intellectual Disabilities. (Doctoral dissertation). Uppsala: Acta Universitatis Upsaliensis

Adolfsson, P., Ek, P. & Umb-Carlsson, Ö. (2019) Dietitians' challenges when consulting adults with intellectual disabilities. Tizard Learning Disability Review 24(4):153-162. <https://doi.org/10.1108/TLDR-11-2018-0033>

Adolfsson, P., Umb Carlsson, Ö., & Ek, P. (2022). Significant others' perspectives on experiences of meal-oriented support and diet counselling for adults with intellectual disabilities who live in supported housing. *International Journal of Developmental Disabilities*, ahead-of-print (ahead-of-print), 1-9. <https://doi.org/10.1080/20473869.2022.2095860>

Adolfsson, P., Hysing, J. & Ek, P. (2023) Dietitians' endeavor to contribute to the nutritional health of children and youth with intellectual disability and autism *International Journal of Developmental Disabilities*,

Bilaga 2

Hälso- och sjukvårdsorganisation

Avdelning Hälso- och sjukvård

Magdalena Nyman och Jan-Inge Letto
Vård- och omsorgsförvaltningen

13 november 2024

Skyldigheter enligt hälso- och sjukvårdslagen

- Kommunen ska planera sin hälso- och sjukvård med utgångspunkt i befolkningens behov, med beaktande av den hälso- och sjukvård som erbjuds av andra vårdgivare
- Kommunen ska erbjuda en god hälso- och sjukvård
- Kommunen ska ge den enskilde möjlighet att välja behandlingsalternativ samt att välja hjälpmedel enligt vad som anges i patientlagen
- Kommunen ska inom ramen för verksamhet som utgör primärvård tillhandahålla de tjänster som krävs för att tillgodose vanligt förekommande vårdbehov och se till att vården är lätt tillgänglig

Avdelning för hälso- och sjukvård, en samlad avdelning för OSN och ÄLN

- Totalt anställda 350 medarbetare varav drygt 280 är legitimerade
- Ansvarar för den kommunala hälso- och sjukvården upp till sjuksköterskenivå
- Ej biståndsbedömt
- Särskilt boende, gruppboendestäder, socialpsykiatri, ordinärt boende från 17 år
- Dagverksamhet, korttidsverksamhet
- Strax över 5000 brukare/patienter
- Hemsjukvård 4000 patienter

Ansvar på boenden SSK

- SSK har ett övergripande medicinsk ansvar och en rådgivande funktion för personal på boendet.
- SSK ansvarar för medicinhantering för patienter genom fördelat medicinsk ansvar från Läkare på vårdcentral (FMA)
- Ansvarar för delegering av boendepersonal inom läkemedelshantering
- Har kontakt med Vårdcentral för uppföljning av patienten samt förnyelse av recept samman med läkaren.
- Arbetar enligt tröskelprincipen

Organisation OSN LSS-boende och socialpsykiatri

Verksamhetschef

Två administratörer och andra stödfunktioner

Samordnare rehab

13 SSK

(varav 3 SSK Socialpsykiatri, 10 SSK LSS)

6 Arbetsterapeuter

6 Fysioterapeuter

Boenden

78 Boenden inom LSS

- 63 i egen regi
- 15 privata utförare

24 boenden Socialpsykiatri

662 patienter totalt

Ansvar Rehab

- Rehabpersonal arbetar med funktionsbevarande, rehabiliterande och hälsofrämjande åtgärder med fokus på självständighet och delaktighet i det dagliga livet.
- Rehab har ansvar för rehabiliterande insatser på boendet, delegerar också uppgifter till omvårdnadspersonal.
- Ansvarar för förskrivning av hjälpmedel och uppföljning/kontroll av dessa.
- Ansvarar för fallförebyggande åtgärder och uppföljning av fall.
- Utbildning av personal på förskrivna hjälpmedel
- Ny tillsatt samordnare förenklar kommunikation med rehab

Kommunikation med boenden

Direkt med patient i största möjliga mån

Kommunikation med anhörig där det föreligger samtycke från patient

Kommunikation mellan Vårdpersonal och HS-personal

- Telefonkontakt vid akuta ärenden
- Vårdbegäran från vårdpersonal i Lifecare
- HS-uppdrag i Lifecare från HS-personal till vårdpersonal
- HS-personal medverkar på APT på boenden

Kommunikation med Regionen/Vårdcentral genom Cosmic-link och direktkontakt via telefon

Uppsala
kommun

Bilaga 3

Presentation av habiliteringen

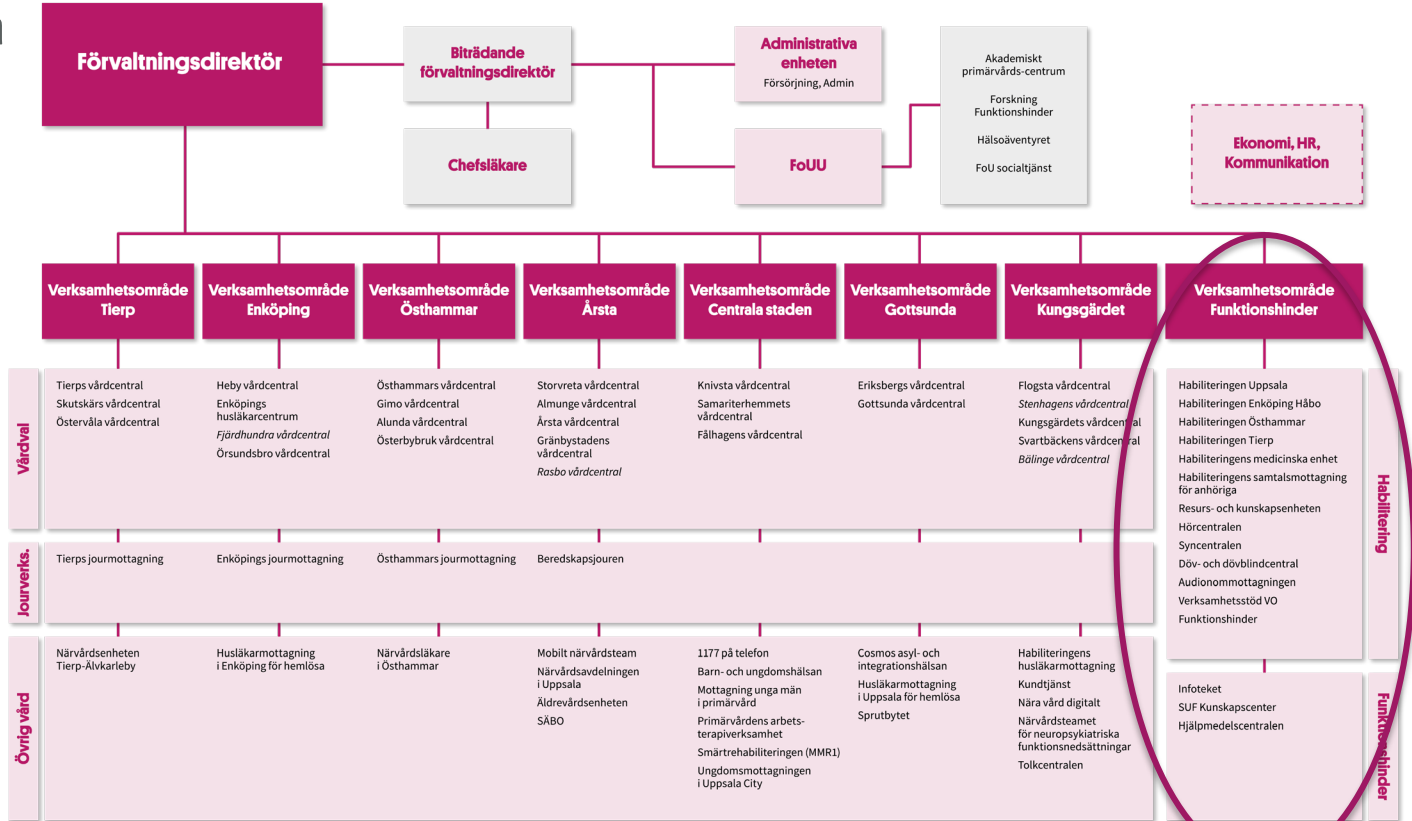

Presentation av habiliteringen

LSS-rådet, Uppsala kommun
13 november 2024

Verksamhetsområde funktionshinder

Habiliteringen finns i hela länet

Habilitering för intellektuell
funktionsnedsättning och autism

Habilitering för autism

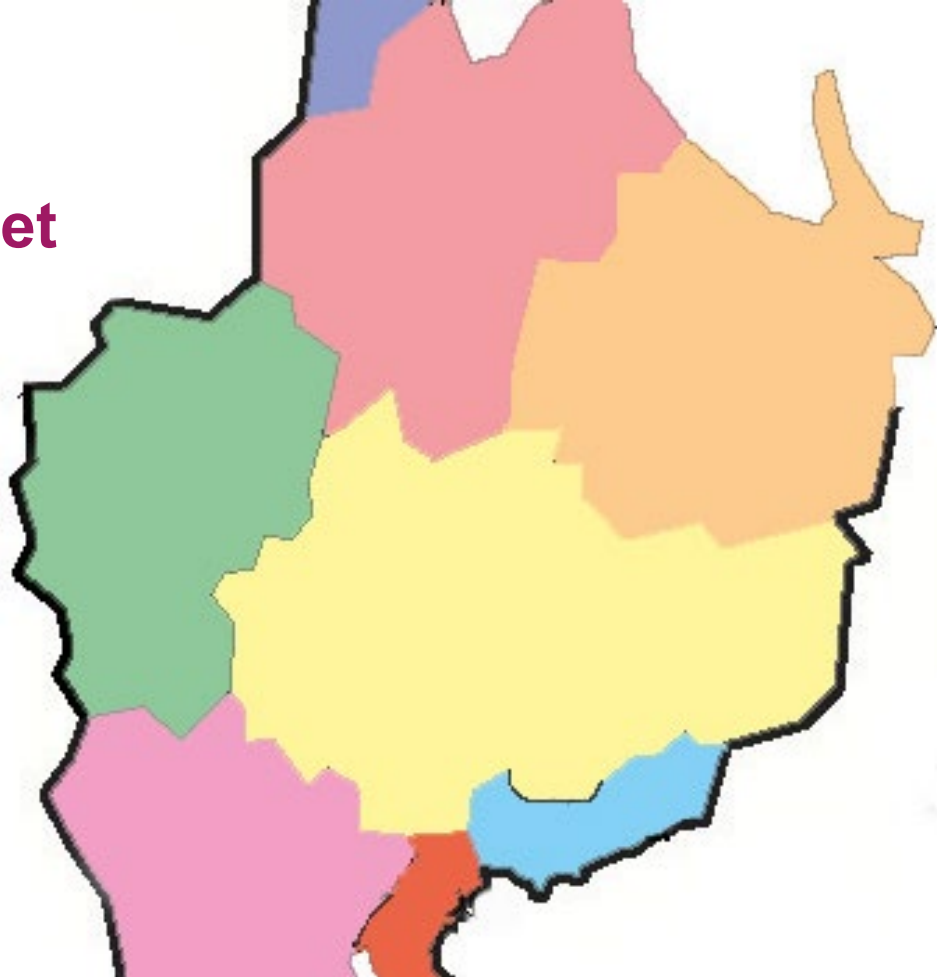
Habilitering för rörelsenedsättning

Habiliteringens medicinska enhet

Habiliteringen i Enköping/Håbo

Habiliteringen i Tierp/Älvkarleby

Habiliteringen i Östhammar

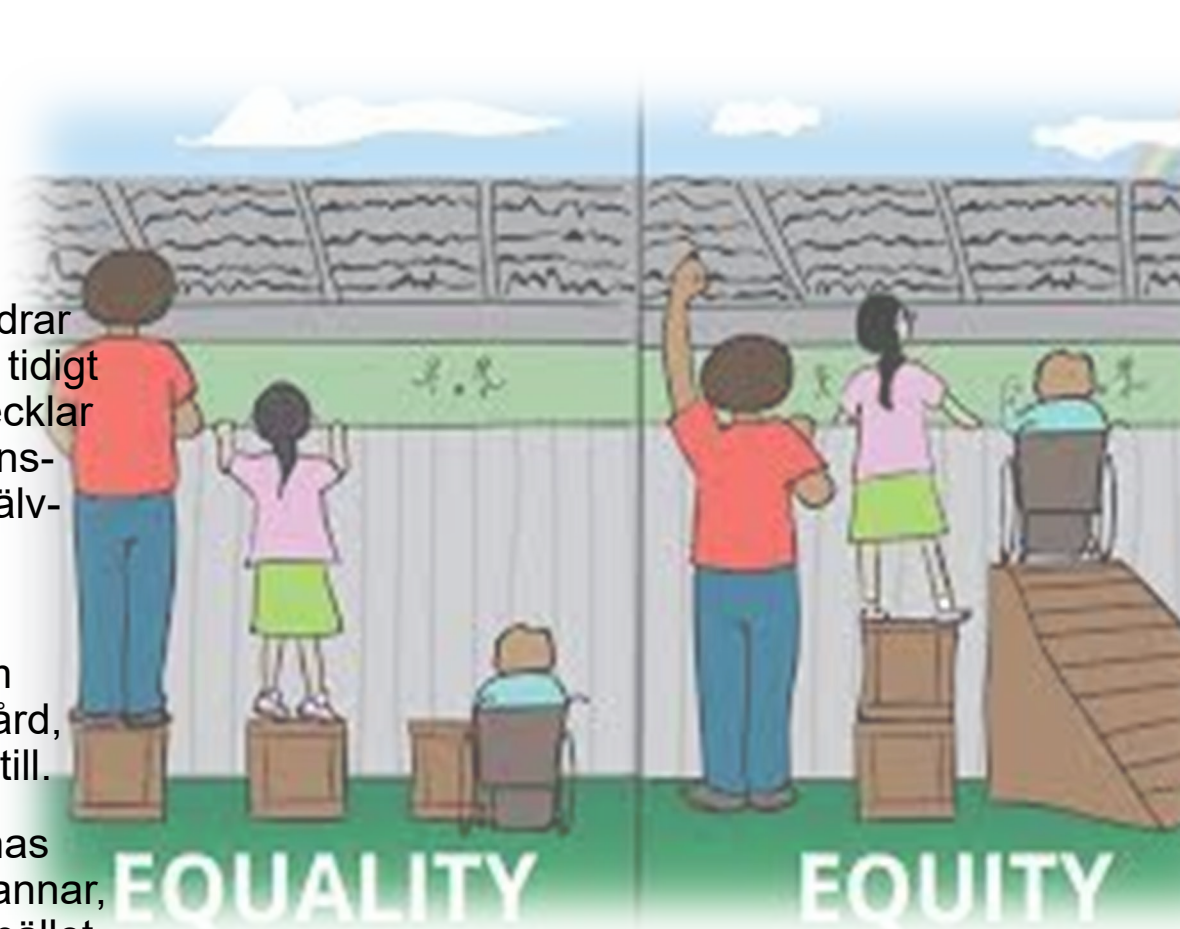

Uppdrag

Habilitering innebär insatser som bidrar till att en person med medfödd eller tidigt förvärvad funktionsnedsättning utvecklar och bibehåller bästa möjliga funktionsförmåga och skapar villkor för ett självständigt liv. (Socialstyrelsen)

Habiliteringen är en verksamhet på specialistnivå som ger insatser, som kompletterar övrig hälso- och sjukvård, som länet alla invånare har tillgång till.

Habiliteringen arbetar via patienternas nätverk och samverkar med vårdgrannar, kommuner och andra aktörer i samhället.

Målgrupper

Habiliteringen tar emot barn och vuxna med olika funktionsnedsättningar:

- Autism med eller utan intellektuell funktionsnedsättning
- Intellektuell funktionsnedsättning
- Flerfunktionsnedsättning
- Rörelsenedsättning: cerebral pares, ryggmärgsbråck, neuromuskulär sjukdom
- Personer i yrkesverksam ålder, med grav förvärvad hjärnskada

För att kunna få stöd från habiliteringen ska patienten ha **omfattande behov inom flera livsområden**, såsom boende, studier/arbete/sysselsättning, vardagsfungerande, relationer och aktivitet. Behovet ska vara **livslångt** och kräva **stöd från flera professioner**.

Professioner

Arbetsterapeut

Dietist

Fysioterapeut

Kurator

Logoped

Psykolog

Sjuksköterska

Specialpedagog

80% Psykiater (enbart vuxna patienter avseende CS medicinering vid ADHD)

Administratör/Medicinsk sekreterare

Gruppchef och Verksamhetschef

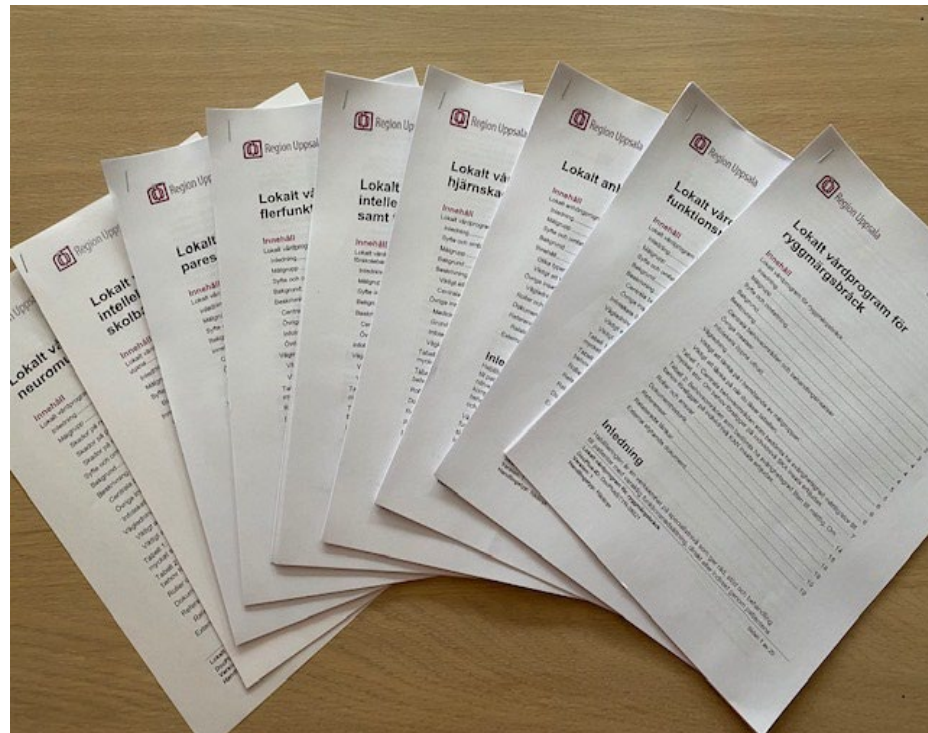

TOTALT ca 170 medarbetare

Lokala vårdprogram för habiliteringens olika målgrupper

- Nio lokala vårdprogram
- Insatsbeskrivningar för samtliga behandlingsinsatser
- Rangordnade efter nationella modellen för öppna prioriteringar inom hälso- och sjukvård

Samtliga vårdprogram finns i publika DocPlus

Frågor

Hur förs kommunikationen med brukaren och/eller personalen på LSS-boenden?

- Patient/Nätverk/Personal
- Besök externt/mottagning
- Handledning personal/grupp
- Kontakt med chef vid planering/avvikelser

Upplever ni några utmaningar i samarbetet med personal på LSS-boenden?

- Kontinuitet i personalgrupper
- Kunskapsöverföring

Diskussion eller frågor...

Bilaga 4

Bostads- och försörjningsplan

Bostads- och lokalförsörjningsplan för personer med funktionsnedsättning

Carl-Filip Abbe Tjeder

Stab fastighet

2024-11-13

Vad innebär bostad- och lokalförsörjningsplanen?

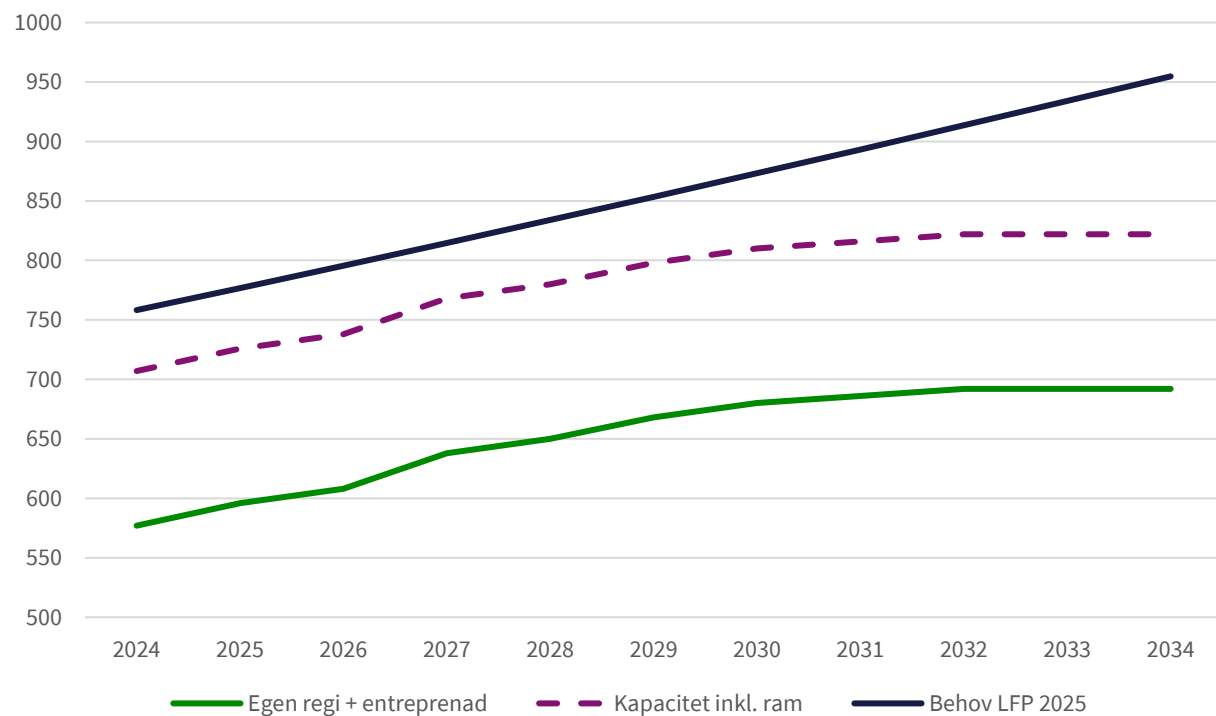
- Bostads- och lokalförsörjningsplanen sammanfattar nämndens behov av lokalförändringar och vilka utredningar och åtgärder som behövs för att möta dessa.
- Gemensamt arbete av både kommunledningskontoret och vård- och omsorgsförvaltningen.
- Årlig revidering
  - Förslag om beslut i OSN i november
  - Godkännande med övriga bostads- och lokalförsörjningsplaner av kommunstyrelsen i december

Behovet framåt

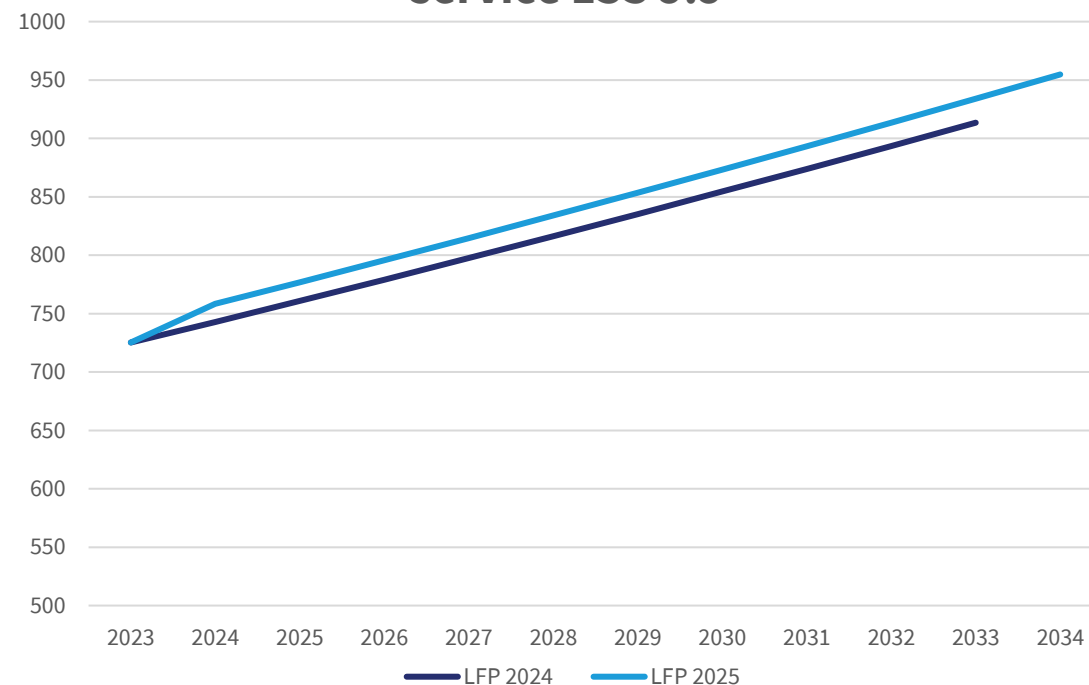
- Analysen visar att inom bostad med särskild service LSS 9:9 finns ett fortsatt underskott av platser.
- För daglig verksamhet bedöms likt tidigare år ett ökat behov främst inom verksamhetsområdena för personer med högt stödbehov och omvårdnadsbehov.

Behov och kapacitet LSS

Prognos behov och kapacitet bostad med särskild service LSS 9:9

Prognos behov bostad med särskild service LSS 9:9

Åtgärder

Åtgärder är projekt som ska genomföras för att möta ett behov. Underlag för åtgärderna baseras på utredningar.

Åtgärder utifrån 2024 bostad- och lokalförsörjningsplan

- Champinjonvägen
- Norby 31:74
- Uppsalahem
  - Gottsunda 11:22, Ramsjö 2:87, Sunnersta 185:6
  - Vänge-Täby 1:95
  - Takryttaren
- Upphandling - Bälinge -Nyvla 2:20

Åtgärder 2025

- Fem kommunala marker för gruppbostad LSS 9:9.

Sedan tidigare 13 beslutade åtgärder

Utredningar

Utredningarna innefattar t.ex. arbete med att se över möjligheterna att bygga nya gruppbestäder, dels på nya tomter, dels i nya detaljplaner.

- Flera nya utredningar i LFP 2025 som innefattar nya tomter för gruppbestäder för LSS 9:9 samt också översyn av Uppsalahems kommande flerbostadshus.
- Utredningar från LFP 2024
  - Utreda möjlig gruppbestäd för LSS 9:9 på Flogsta 55:1
  - Utreda och bevaka etablering av bostad med särskild service i Ulleråker, nya detaljplaneområden.
  - Utreda bostad med särskild service LSS 9:9 i södra staden, nya detaljplaneområden.
  - Kommunövergripande kartläggning av kommande placering av bostad med särskild service LSS 9:9.

Uppsala
kommun

Bilaga 5

Vad händer i Funktionsrätt?

Vad händer i Funktionsrätt Uppsala?

---

*"GE MÄNNISKOR MED FUNKTIONSNEDSÄTTNING
FULL DELAKTIGHET OCH JÄMLIKHET PÅ
SAMHÄLLETS ALLA OMRÅDEN"*

Boenden

Nämndinitiativ om att omvandla äldreboenden till LSS-boenden, från Carolina Bringborn (M), Anna Wetterbom (C) och Albin Strandman (KD)

Gruppbostadens storlek

- Socialstyrelsens föreskrifter om maximalt 5 boende i en gruppbostad ignoreras, och 6 boende anges som norm.
- Ökad storlek riskerar att minska kvaliteten och de boendes levnadsvillkor.

Lokalisering

- Gruppbostäder ska inte samlokaliseras med andra särskilda boenden för att undvika institutionell miljö.
- Placeringar bör erbjuda variation (stad, landsbygd) och bättre tillgång till aktiviteter och anhöriga.

Boenden

Nämndinitiativ om att omvandla äldreboenden till LSS-boenden, från Carolina Bringborn (M), Anna Wetterbom (C) och Albin Strandman (KD)

Inom- och utomhusmiljö

- **Planlösning:** Bostäder bör anpassas för individens behov och möjliggöra egna val, som justerbara väggar.
- **Möblering:** Individens rätt att möblera sitt hem bör respekteras; specifikationer bör endast anges som exempel.
- **Temperatur:** Boende bör själva kunna reglera temperaturen i sina lägenheter.

- **Ljudnivå:** Hög ljudisolering är avgörande för att minska stress.
- **Allergener:** Gemensamma utrymmen bör hållas fria från allergiframkallande material och dofter.

[Socialstyrelsens föreskrift Bostad med särskild service för vuxna enligt 9 § 9 lagen \(1993:387\) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS \(SOSFS 2002:9\)](#)

”Kommun motarbetar förebyggande stöd – trots rätt till assistans”

Kammarrättens beslut:

- Fastställde att flickan har rätt till assistans för grundläggande behovet "förebyggande stöd".
- Konkret risk att hon skadar sig själv, andra eller saker i sin omgivning.
- Behöver förebyggande stöd under all vaken tid.

Uppsalas svar:

- Att överklaga domen till Högsta förvaltningsdomstolen.
- Assistanstjänsten har inte återinförts under överklagningsprocessen.
- Om Högsta förvaltningsdomstolen inte ger Uppsala prövningstillstånd eller avslår överklagandet kommer kammarrättens dom att vinna laga kraft

"Jag har lagt ner mycket tid. Jagat prejudicerande fall, titta på liknande fall där någon har sagt något eller gjort något som kan. Någonstans kan jag väl tycka så här. Människor som har funktionsvariationer. De ska få hjälp. De ska inte behöva ett externt bolag som anlitar jurister för att processa mot myndigheter. Det är där vi ska liksom börja diskussionen. För där har det gått snett."

<https://hejaolika.se/artikel/kommun-motarbetar-forebyggande-stod-trots-ratt-till-assistans/>

